

digitium

VRIENDSCHAP, HAAT EN EEN DIGITALE DROOM

TAKE ONE

(a Nubian village on the bank of the river Nile)

boy: what's your name my name is Abdul

me: my name is Peter

boy: *(touching my face and arm)* Peter I am your friend

me: so I can take your picture then

boy: sure bakshis please

hij krabt de roest van zijn kuras

bloed

hij gooit de stenen van zijn schouders

haat

het bloed laat zich niet schonen

het is gestoken in een kruis

de paus heeft het

vermanend vingerend ingekrast

hij krabt verbeten aan het teken

bloedt

het is te hard geworden

Een poort? In een zuivere, gladde boog. Aan weerskanten zitten drakenkoppen als ornamenten. Maar ook daarin zit geen slot. Kan ik erdoor? De afsluiting is volmaakt. Ik tril en spring. Ik voel de beweging in de controller. Spring nog een keer. Ik sla tegen de bovenrand van de boog te pletter en begin opnieuw. Ik mag mijn leven niet verliezen. De tijd dringt. Er is geen klok die mij bedreigt. Het is de tijd zelf. En misschien heb ik nog genoeg kracht om een doorgang te vinden. Mijn leven is weinig waard. Ik verlies het steeds maar weer.

Dan ben ik erdoor en laat mij overvallen door een overweldigende schoonheid. De kleuren kruipen over mij heen, Ik heb nog nooit zulke kleuren gevoeld. Ik kan ze niet benoemen. Alleen voelen. Vermiljoen? Vermiljard? Ik word opgezogen en ik word er doodmoe van. Als er teveel mooie sensaties zijn, word ik ziek. Net alsof ik te lang met opa in het museum heb rondgelopen en naar de schilderijen heb gestaard. Schoonheid doet pijn aan mijn hart. Eigenlijk kan ik er niet tegen.

Ik laat mij gaan. Ik laat mij opslurpen door het digitium. Een andere dimensie.

1.

In de blinde ramen weerkaatsen de grasheuvels. Ik houd mijn paard in en stuur het langzaam de helling af. Het zet voorzichtige hoeven achter het gras in het zand. De braakliggende vlakte is grijs geworden van bouwkundige bedoelingen. Bouwrijp. Maar onontgonnen.

“Waarom worden alle oude huizen afgebroken?” heb ik aan Basilius gevraagd, maar die heeft alleen zijn schouders opgehaald. Hij weet het niet. En misschien weet ik het toch wel. Te weinig gemak. Niet strak genoeg. En te weinig plaats voor flatscreens.

“Maar nieuwe huizen zijn zo lelijk”.

“Dat is een kwestie van smaak.”

Ik galoppeer over de vlakte. Ik trek mijn zwaard. Ver achter mij of langs de kant, dat kan ik niet zien, joelen jongens scheldwoorden. Ik wil ze niet horen. Ik rijd over het gras tot bij het water. Dan terug, over hobbelige stenen. Het paard moet ik laten staan. Te voet verder. Een gouden zon weerkaatst op de muren en verblindt mij met tot rood gesmolten licht. De avond komt eraan en ik moet omkeren en naar huis. Basilius wacht op mij en hij zal zeggen dat ik mijn paard moet verzorgen. Hij speelt mee. Met een laatste blik op de gouden muren draai ik mij om naar het gras. Het licht heeft op het glas van de flats gekaatst, in spiegelfragmenten waarop bomen versplinterd keren. Terug bij het paard neem ik het bij de teugel en loop ernaast over de zandvlakte, langs het tegelpad en bouwhekken. Waarop borden: “Hier wordt de brede school gebouwd”, annex jongerencentrum, annex buurthuis, met de namen van bouwmaatschappij, aannemer, en toeleveringsbedrijven.

De jongens die nu zwijgen, loeren naar mij. Ik ben gek op goud. Niet om de rijkdom van het metaal, maar om de kleur. Die kleur is voor mij de kleur van het geluk, van de warmte, een kleur die niet in kleurpotloden kan zitten, of in viltstiften. Toen ik samen met Basilius was begonnen met tekenen, ontdekten we dat je die tint, die warmte, die gloed zelf moest

maken, mengen uit dood geel en hard oranje, vuil bruin en groen. En dan zat er nog geen glans in.

Ik loop langs de speeltuin waar ik niet lang geleden met Basilius naar toe ben gegaan om de toren van de glijbaan te beklimmen en uit te kijken over het braakliggend land. Naar de verte, naar de contouren van andere burchten. Basilius is langs de trap teruggegaan, ik over de glijbaan.

De jongens hebben hun capuchons over hun hoofd getrokken en lijken op Middeleeuwse monniken of op gevangenen uit een game. Ze hangen tegen de garages onder de flats in een scheve houding, met hun schouder ertegenaan. Of met hun rug. Voeten iets gespreid, de onderbenen klaar voor de sprong. Het loeren is vol van verborgen energie. Ze brengen hun dag ermee door. Het zwaard trilt in mijn hand. Mijn schild dat nog niet af is, hangt aan mijn arm. Ik maak een hand vrij om het paard te leiden en geef mij daarmee bloot. Zo, onbeschermd voor jaloerse kijkers, loop ik langs het trottoir naar huis.

Dit is gewoon mijn straat, het huis met garage, het kasteel van Basilius die mij opwacht aan de voordeur.

“Zet je paard maar op stal, dan zal ik zo dadelijk de auto wel binnen zetten.”

“Heb je naar me gekeken?”

“Ik breng het schild naar de serre, dat moeten we nog afmaken”.

“Ja, ik weet het.”

Ik sla de teugel over het hoofd van het paard en leg het dekkleed in het metalen rek dat aan de achtermuur van de garage is vastgemaakt. Ik til mijn fiets op en zet hem tegen het rek aan. Het zwaard en het schild neem ik mee en ik loop het atelier in. Waar links en rechts de schilderijen van Basilius en ook mijn eigen schilderijen staan. Sommige hebben we samen gemaakt. Ik leg het schild op de grote werktafel tussen de verfpotten en de tubes, tegen de koperen bak met penselen.

Het zwaard zet ik tegen de schermtas aan, zodat het goed zichtbaar blijft tegen het zwarte canvas. Het is een schitterend zwaard. We hebben het samen gemaakt uit zacht ijzer, plat geklopt tot het hard was. En uit een stronk kersenhout uit de tuin voor het gevest. Door mij gesneden met de houtsnijmessen die nog van oma zijn geweest. In sierlijke naar elkaar gebogen drakenkoppen. Een legendarisch zwaard, bijna zo indrukwekkend als het zwaard Excalibur. Of als het zwaard dat je te pakken kan krijgen als je minstens drie levels van je game gestegen bent. En je bijna onoverwinnelijk bent. Het blijft oppassen: je kunt steeds opnieuw weer doodgaan.

Spelen hebben we altijd gedaan, Basilius en ik. Alleen met elkaar overgebleven als we waren. Op elkaar aangewezen als adem op een drenkeling. Spelen is het verweer tegen ongeluk en verdriet. Tegen het gemis van mijn moeder en mijn oma. Voor Basilius van zijn vrouw en dochter. Mijn vader is in succes en misschien plezier naar de Verenigde Staten

verdwenen, maar stuurt zelfs geen geld. Hij blijft even onzichtbaar als god. Of God. Mijn opa had niet geweten of hij alleen de zorg voor mij wel aan zou kunnen. Hij was gewoon aan de taak begonnen. Zijn zorg bedekt alle verdriet. Door met mij te spelen heeft hij een muur rond mij opgetrokken. Beschermt hij mij. Ik weet dat hij dat tot zijn laatste adem zal doen: mij verdedigen tegen de wereld. Tegen wreedheid. Tegen iedere aanval. Het spelen is begonnen, toen ik een jaar of drie was. Toen alle ongeluk over ons heen is gespoeld. Een zwarte vloedgolf van pijn en paniek, waaruit wij samen opdoken als twee strijdmakkers, maten, lotgenoten. Ik weet zeker dat Basilius een spoor voor mij zal uitleggen. Waarheen? Ik vertrouw hem.

Hij zegt dat ik er toen uitzag als een kleine, bolle engel. Ik was druk, onbeheerst, rusteloos bezig met alles en niets, in ieder geval niet met wat Basilius meteen kon begrijpen. Hij wist hoe hij mij moest kalmeren. Hij trok mij tegen zich aan, wiegde mij. Bedaarde mijn adem door tegen mij in te ademen. Door het regelmatig kloppen van zijn eigen hart te leggen tegen de haastige klop van mijn hart. Het werkte altijd. Net zoals koorts verdween, als Basilius mij tegen zich aan geklemd hield en hij langzaam bezweet raakte van mijn hitte. Ik kalmeerde. Het hart van Basilius raasde onstuimig, hij had de koorts overgenomen. Ik geloof niet, dat Basilius dacht dat hij magische of helende kracht bezat, maar ik voelde wat ik voor hem betekende. Later legde hij zijn hand boven mijn hoofd en dacht mij in slaap. Vertelde een verhaal. En langzaam bouwde Basilius een ruimte vol woorden om mij heen. In het begin samengeraapte onzin. Fontein van grapjes liet hij klaterend neer. Ik moest erom lachen.

Toen ik groter werd, bouwde hij aan een eigen wereld voor mij. Het was niet zozeer, omdat Basilius geloofde dat hij aan het opvoeden was. Hij wilde dat ik mijn angsten kwijtraakte. Ik was bang voor vampiers, mummies, bloed en bewegende skeletten. Hoewel wij er eerst wel om moesten lachen, kwamen zij later niet meer in onze fantasieën voor. Voor draken ontwikkelde ik een voorliefde. Voor dat fabeldier was ik niet bang. Waarom zijn draken uitgeroeid? Drakendoders zijn onmenselijke. Spelen deden wij, toen ik drie was, maar ook later nog. Binnen de intimiteit van het spel zitten wij rustig bij elkaar, ons bewust van elkaars aanwezigheid. Het spel geeft veiligheid, of het nu om ganzenborden gaat, dammen of schaken. Of met in plastic gegoten ridderfiguren. Lange stoeten ruiters rijden in ons spel voorbij in blinkend harnas. De plaatbedekking is tot in detail versierd met zilver en goud en edelstenen. Zo heb ik mij dat tenminste altijd voorgesteld.

Er kan tussen ons vaak een tevreden stilte zijn. Dan zitten we naast of tegenover elkaar zonder eisen aan elkaar te stellen. Van het spel met de ridders heb ik mijn liefde voor het zwaard overgehouden.

Basilius zegt dat ik nog steeds op een engel lijk. Grapje. Mijn ogen lijken wel wijder uit elkaar te zijn gaan staan, ze worden grijzer en – hoop ik - mysterieuzer. Ik kan wegzinken in mijn gedachten of dromen en dan moet het voor Basilius moeilijker zijn om mij te bereiken. Maar ik begrijp niet wat er te bereiken moet zijn. Dat heeft hij toch nooit nodig gehad? Hij hoeft mij niet te doorgronden. Hij weet alles van mij. Mijn onderwijzers hoeven niks van mij te weten.

Het zwaard is voor mij geen wapen, ik word alleen geboeid door de vorm. Toen wij de zwaarden nog maakten van hout, dachten we zelfs niet aan een kling. Alleen aan een kunstig gewelfd gevest en versierde schedes. Tot de televisie, de game boy en het play station erbij kwamen – de X box, dachten we er zelfs niet aan dat een zwaard een wapen was. Eigenlijk. Met de kruisbogen die ik maakte, schoot ik nooit. Films en games brachten het legendarische zwaard in onze spelen en benadrukte dat je roem kon halen door zoveel mogelijk vijanden te verslaan.

“Te doden dus?” vraag ik.

“Om te verdedigen“, zegt Basilius, maar hij weet dat ik natuurlijk niet met dat antwoord tevreden zal zijn. We praten er lang over. Soms moet je jezelf met een zwaard verdedigen. Het is niet noodzakelijk om te doden, als je verdediging maar goed is. De geul die in de kling zit, is niet bedoeld om het bloed te laten afglijden, maar om het zwaard lichter te maken. Zwaardvechten vraagt om een grote vaardigheid van hart en hoofd en lichaam. Ik denk erover na.

Toen Basilius alle ridderverhalen die hij zich herinnerde, had verteld, begon hij ze zelf te verzinnen. Helaas. Ik wilde wel met hem spelen, maar niet met woorden.

2.

Het is het eind van de zomer en het goud achter de flats begint te smelten. We eten met z'n tweeën in de keuken, waar het licht vrijgevig naar binnen valt. Een gulle warmte. We lachen naar elkaar.

“Zullen we het schild vanavond afmaken? Of wil je televisie kijken?” Het kan mij niet schelen, zolang we het maar samen doen. Het wordt: tekenen. We nemen ieder een blad papier voor ons en laten elkaar niet zien wat we tekenen.

“Ik teken voor jou een dier. Jij ook voor mij?”

Zo doen we het altijd. Zo hebben we ook de zwaan gevonden, die op mijn schild staat. Geen symbool, geen heraldisch teken. Een dier met een sierlijke hals, een pralend oog en een felle bek.

“Wat heb jij voor mij getekend?”

“Een zwaan.”

“Ik ook”.

We tekenen vaak hetzelfde voor elkaar. Zonder het van tevoren te weten. We lachen, want we weten, dat er altijd dezelfde gedachten door onze hoofden spoken.

De avond valt en we werken nog even aan het schild. Bij de zwaan is een heraldische betekenis gezocht. Basilius heeft bedacht: de zwaan is het symbool van de Zwaanridder. Dat zegt me niks.

Ik kan op de Play Station een kleine, paarse draak laten vliegen. Het fabeldier tuimelt door een wazig landschap vol dreigende monsters, die ik moet verslaan om door hoge poorten te kunnen. Meestal zweeft Basilius aan een lint mee, een vriend van het avontuur, op een andere controller, maar ik ben te snel voor hem. Basilius verliest iedere keer zijn leven.

Ik zal wel te groot zijn om nog door Basilius naar bed te worden gebracht. Maar tegen de avond krijg ik altijd last van een slechte stemming. Ik weet niet waar ik bang voor ben. Het is angst voor de angst. Basilius gebruikt zijn stem:

Een ridder kwam terug van avonturen overzee. Van gevechten met draken en reuzen. Dorstig reed hij door de hitte, dagenlang.

“Opa“, onderbreek ik hem slaperig, “had hij draken doodgemaakt? Dat wil ik niet.”

“Er zijn ook slechte draken. “

“En heeft hij een zwaan op zijn schild?”

“Hij was de Zwaanridder niet.”.

Basilus neemt mijn hand en drukt hem tegen zijn wang. Bestaan draken? Ik wil het niet vragen. Hij mag mij geen leugens vertellen. Ik wil een heel groot gamer worden. Een gamer is een oplosser. Een man die codes kraakt en daardoor van level naar level kan gaan. Een overwinnaar. Misschien kun je alleen maar een overwinnaar zijn, als je geweld gebruikt. Wil ik dat wel? Als draken bestaan, zal ik ze moeten doden. Zijn ze uitgeroeid? Waarom? Basilus schuift een vinger onder mijn haar en gaat verder:

Zijn zwaard had het morgenlicht opgevangen bij het uitbreken van de oorlog. Het reinigde zichzelf van vijandelijk bloed en heelde de wonden van de eigenaar.

“Dat is een mooi zwaard ”, mompel ik nog.

Basilus trekt zijn hand terug, kust de jongen op zijn voorhoofd en staat op. Alleen in zijn studeerkamer rommelt hij in zijn bibliotheek. Hij mompelt in zichzelf. De Zwaanridder was Parcifals zoon, Lohengrin, of een legendarische ridder die symbool stond voor zuiverheid. En Godfried van Bouillon had Jeruzalem veroverd. De zwaan was zijn heraldisch teken. Zou het de jongen interesseren?

Toen Claudia en Tes er nog waren, hadden zij de opvoeding van het kind strak in de hand. Zij verzorgden zijn natje en zijn droogje en leerden hem orde, netheid. Wezen hem op het gemak van vastliggende regels. Maar toen was hij veel jonger geweest, wat hadden zij op de bodem van zijn hart gelegd? Toen het nog kon en alles nog niet was ingestort. Basilus is bang dat het kind te kwetsbaar is. Dat hij niet tegen geweld zal kunnen. Hij zou wel eens weinig kunnen hebben aan de wetenschap dat in de Germaanse mythologie de zielen van de gestorvenen worden voorgesteld als zwanen. Maar ook dat je in sprookjes aan de dood kunt ontsnappen door over te gaan in een zwaangestalte. De zwaan is een natuursymbool. Basilus weet niet waarom zijn kleinzoon door het dier wordt gefascineerd.

Basilus heeft niet de gewoonte om met Claudia te praten. Niet om het gemis van haar te voelen. Niet om zich voor te stellen dat zij er nog is. Hij weet dat als hij daaraan begint, de waanzin dichtbij zou zijn. Zou hij hulp moeten vragen? Kan hij zijn situatie wel alleen aan? Hij is koppig en probeert zichzelf in de werkelijkheid te houden. Omdat hij Jeugdzorg niet op zijn dak wil hebben. Hij vindt dat hij goed voor zijn nazaat zorgt. Het zou laf zijn om hem alleen maar verhalen te vertellen. De jongen mag niet wereldvreemd worden.

Het zijn de laatste vakantiedagen. Binnenkort naar de middelbare school. Basilus hoopt dat zijn pupil het aan zal kunnen. Na een warme dag op het strand wil Basilus verder gaan met zijn verhaal. De jongen ligt op zijn rug naar hem te luisteren. Hij wil graag dat zijn grootvader het verhaal markeert door aan te kondigen, dat hij met vertellen begint. Dat is ook voor de verteller duidelijker, het zal hem aansporen. Het is alsof hij een podium opstapt. Basilus moet voor zijn publiek helder zijn. Hij weet niet dat er niet meer wordt geluisterd. Hij bedenkt een schim.

“Wie is het opa? “ vraagt zijn kleinzoon half slaperig, “de Zwaanridder? Hoe zag die schim eruit?

3.

We hebben de hele dag aan het schild gewerkt, geschilderd aan de veren van de zwaan, de pennen met schaduw van ultramarijn erin gezet. Het fond opnieuw verzilverd. Basilius stuurt mij naar buiten, de warme, bestoven stad in. Het licht gaat steeds lager hangen en de huizen worden bepoederd met goudstof als in een verre woestijn. Achter het stof staan de jongens en zij dringen op. Basilius heeft niet gewild dat ik de hele dag binnen zou zitten, maar hij heeft niet beseft dat ik, eenmaal buiten, zal veranderen in de Zwaanridder. Boven op de grasheuvel heft de Zwaanridder zijn schild, als om het licht te vangen en te weerkaatsen naar denkbeeldige tegenstanders. Het blijft stil achter het stof en moe ga ik terug naar huis.

Basilius weet dat zijn verhaal helder moet worden en dat hij goed moet zoeken naar wat hij wil overdragen. Hij vertelt pas laat op de avond, als het venster van de televisie is gesloten en hij zijn stem zacht kan houden, dicht bij het gezicht van zijn kleinkind.

“Moet ik vertellen?” vraagt Basilius.

“Ja”, fluister ik, “over een draak.”

Ik weet waar het over zal gaan.

“Het is de lelijkste draak die je ooit hebt gezien. Er komt een ridder aangereden. Hij trekt zijn zwaard. Het begint te schitteren en het monster opent zijn honderd ogen. Eén voor één. Traag schudt het wat druppels bloed uit zijn ooghoek, de neuzen van zijn vijftig koppen beginnen te snuffelen. Hij stinkt. De ridder sluit zijn vizier, hij weet wat hem te doen staat.”

“Hij gaat hem natuurlijk in stukjes hakken? Hè, opa?”

Ik ken het verhaal.

“Het monster had maar één staart, wat ongebruikelijk was voor een draak, maar deze had dan ook geweldige afmetingen en was bedekt met scherpe stekels, die er schots en scheef in waren gegroeid. De ridder hield de staart scherp in de gaten, want hij wist dat daar het grootste gevaar in zat. Vele ridders hebben al het leven gelaten, omdat zij begonnen zijn de koppen van draken af te hakken. Maar iedere beginnende drakendoder zou moeten weten dat de koppen van draken vanzelf weer aangroeien. Het heeft geen zin ze te snoeien, het venijn zit van achteren. Terwijl de drakendoder op de koppen let, zwiept de staart de hakker omver en dan is het gedaan, want als de draak eenmaal op je gaat liggen, kom je niet meer overeind.”

Ik lach.

“Dus begon de ridder met zijn legendarisch zwaard op de staart van het beest in te hakken. De draak brulde, een wolk van vuur en rook steeg uit de koppen omhoog en vulde de kloof met stank.”

Door het vizier kan de ridder zijn neus niet dichtknijpen, dus begin ik weer te lachen.

Het is gemakkelijk het kwaad als een monster voor te stellen. Gevaarlijker is het slapende kwaad, dat niet zichtbaar is, voordat het naar buiten komt en je aanvalt, denkt Basilius.

“Ja, waarom moet de draak eigenlijk dood?”

Het is het mooiste fabeldier dat de mensen ooit hebben gezien. Of bedacht, denk ik snel. Het is een magisch beest. Het kan dingen die niemand kan. Het is geen monster. In ieder verhaal moet hij worden uitgeroeid. Waarom? Nu bestaan ze niet meer. Ik kan er nooit meer een zien.

“Waarom worden ze altijd voorgesteld als monsters?”

“In de meeste verhalen staan ze voor het kwaad.”

“Wat voor kwaad? Dat wordt nooit verteld.”

“Nee?”

“Kijk eens naar het verhaal van Joris en de Draak. Joris is heilig verklaard, omdat hij een draak heeft gedood. Waarom?”

“Ik geloof dat in die legende de draak het heidendom voorstelt.”

“Wat?”

“Het heidendom is het ongelooft.”

“O, dus de gelovigen moeten de ongelovigen vermorzelen? Is dat de boodschap?”

“Dat denk ik wel.”

“Nou, mooi. Waarom doen ze dat?”

“Om zeker te zijn van hun gelijk. Er is een verschil tussen gelijk krijgen en gelijk hebben. Als je het krijgt, weet je nog steeds niet zeker dat je het hebt. Het is je maar gegeven. Denken dat je absoluut gelijk hebt, geeft zekerheid en om dat gevoel te krijgen, moeten mensen andersdenkenden uitschakelen.”

“Ik begrijp er niets van. Dan ga je toch raar met de waarheid om?”

Stilte valt. Bijna vijandig.

“Kunnen wij de waarheid kennen, opa?”

Nu is het Basilius die moet zwijgen, zijn handen voor zich op tafel, alsof hij ze wil vouwen, een gebaar van bescherming. Ik weet wel dat hij geen vragen kan beantwoorden, die de mensheid zich al eeuwenlang stelt.

“Het enige wat we kunnen doen is het bedrog ontmaskeren. Je leven lang. Het bedrog kun je herkennen, de waarheid niet.”

“Dus, je kunt alleen maar weten wat niet de waarheid is?”

“Of je kunt bewust kiezen voor een bepaalde vorm van zelfbedrog.”

“Iets wat je verzint of wat door anderen is verzonnen?”

“Ja.”

“Kun jij de waarheid niet voor mij verzinnen, opa?”

“Ik kan verhalen voor je verzinnen. Meer kan ik niet doen.”

Basilius moet weten dat ik niets meer aan zijn verhalen heb. We kunnen samen hele bomen opzetten, filosoferen en redeneren. Het echte leven kan er alleen maar achter verborgen zitten.

4.

Op de laatste dag van de zomervakantie is de schermzaal weer open en Basilius en ik pakken onze schermtassen in. Het is nog niet druk. We hebben de kleedkamer voor ons alleen. Basilius schuift de bescherming van zijn degenkling af en grabbelt in de wapentas naar mijn degen. Ik kan het best zelf, maar hij heeft het altijd gedaan. Het geeft mij een vertrouwd gevoel. Hij doet altijd van alles voor mij wat ik zelf wel kan.

Op de looper staan we tegenover elkaar. Als tegenstanders en vrienden. Zoals altijd meten wij de kracht van onze kling tegen de kom. Als vizierhelmen schuiven we de maskers over ons gezicht, glimlachend naar elkaar. Dan krijgt het plezier van het gevecht ons te pakken.

Basilius ruikt het staal van zijn degen en snuift het stof op uit zijn masker. Hij ziet hoe zijn kleinzoon zijn arm strekt in een schijnsteek en aanvalt, maar hij pareert meteen en de jongen deinst terug. Basilius valt aan, telkens weer en voelt de kracht in de arm waarmee zijn kleinzoon weert. De punt van de degen danst op het ritme van Basilius' adem en het kind danst mee. Je moet je tegenstander begrijpen om hem te kunnen verslaan. Zijn jonge tegenstander voorziet iedere aanval en lange tijd valt er geen enkele treffer. Maar Basilius wordt moe en de jongen wint de partij. Ze zoeken andere tegenstanders. Basilius is hem een tijdje kwijt.

In een mum van tijd ga ik op in de chaos van de veldslag. Is dit een slagveld, denk ik. Om mij heen: gekletter, gesteun, een enkele woeste kreet. De metalen dwang van de schermzaal. Gepiep van gympen op de stroeve vloer. Soms zingen de klingen, maar meestal slaan zij droog agressief tegen elkaar. Of zijn het de kommen die zingen, als zij door de degenpunt worden geraakt? Boven alles uit het geblaf van de schermmeester: "Hand achter je hoofd!" Als dat tegen jou wordt gesnauwd, weet je dat je moe wordt.

We vertrekken niet zonder samen nog op sabel te hebben geduelleerd. Als ik moe word, beheers ik de kracht in mijn arm niet meer en zijn mijn slagen venijnig hard. Zonder me in te spannen versla ik Basilius. Hij zegt dat hij trots op mij is. Waarom eigenlijk? In de kleedkamer leg ik mijn armen om hem heen.

Hij bedoelt het zo goed.

Ik lig moe in bed. Ik wil geen verhaal en Basilius weet niet waar te beginnen. Het liefst zou hij het verhaal over de ridder en de draak verder vertellen, dat zie ik aan hem. Dus begint hij maar ergens:

"Ach, zei de draak sissend uit een of ander andere kop. Hij had er zeven."

"Ach, is het weer zo ver. Zo gaat dat als je lelijk bent. Wij, lelijke wezens, zijn altijd eenzaam. Wij krijgen hoogstens bezoek van allerlei lieden die ons zo nodig moeten verdelgen."

“Waarom slaat hij de koppen er niet in een slag af”, zeg ik voorzichtig.”Zo gaat dat in een spel.”

“In een game, bedoel je?”

“Ik weet niet wat je wil vertellen, opa. Trekt die ridder verder? Waar is hij toch naar op zoek? Is het een spel?”

Basilius denkt aan alle spellen die hij met zijn kleinzoon heeft gespeeld. Hij ziet de verbazingwekkende scènes voorbij gaan die de nieuwste elektronica aan kinderen kan voortoveren. De uiteenspattende monsters, de magisch wentelende zwaarden. Poorten die alleen met gezichtsbedrog kunnen worden geopend. Samoerai, ridders en andere helden weten ook niet waartegen ze ten strijde trekken. Ze vechten om het vechten. Alleen maar. Ze zijn vermakelijk entertainment.

“Ga nu maar slapen”.

De jongen glimlacht naar hem. Basilius zou zijn leven willen geven om die glimlach te kunnen bewaren.

“Waarom wil je liever een game dan een verhaal?”

“In een game gebeurt het allemaal echt.”

Ik kijk naar zijn oude gezicht. De blik die ik zo goed ken. Hij wil kijken alsof hij mij begrijpt, maar ik weet dat hij zich afvraagt wat ik bedoel. Ik moet het hem uitleggen.

“Als je vertelt, moet ik mij alles voorstellen. Pijn is geen echte pijn, angst is niet echt. Gevaar is een effect.”

“In een game niet?”

“Niet zoals ik het voel. In een spel moet ik echt vechten, als ik dat niet doe, verlies ik mijn leven.”

“Dat klinkt wel gevaarlijk, ja.”

Basilius zoekt in zijn bibliotheek. De Zwaanridder? Er was een te veroveren stad, een gouden stad, Jeruzalem. Godfried van Bouillon en zijn twee broers waren de eersten die zich aansloten bij een rondtrekkende en predikende paus. Was de Zwaanridder een van moordlust vervulde edelman geweest, die zijn behoeften aan geweld op een hoger plan had gebracht? Het waren andere tijden.

Hij neemt een boek op dat hij nog nooit aan zijn kleinzoon heeft laten zien. *Le livre des Tournois du Roi René, Traité de la Forme et Devis d'un Tournoi*, waarin de dichterkoning René d'Anjou zijn liefde voor het toernooi verklaart in briljante miniaturen en een saai beschrijving. Aangrijpend is de aanhef. De schrijver zegt dat wie een toernooi wil aangaan van adel moet zijn, een prins of minstens een baron. Want een toernooi is een edel spel, gespeeld door een edel geslacht, met strikte regels. Niemand zal de tegenstander in de rug

steken of onder de gordel slaan. Daarop zweren de deelnemers een eed: op hun lichaam en op hun eer. Op straffe van verbanning uit de strijd. Dan gaat het erop los. De kleding wordt in detail beschreven. Over verwondingen wordt niet gesproken.

De intocht van de wapenkoning met zijn kleurige volgelingen, de vlaggen van de vier rechters. Twee ridders die in volle wapenrusting op elkaar inrijden.

Ze zullen zich over deze afbeelding buigen, hun hoofden bijna bij elkaar. Basilius zal de plotselinge warmte op het voorhoofd van de jongen voelen, als hij een miniatuur bekijkt en de mooie motieven op de dekkleden van de paarden ziet. In gedachten bladert hij het boek met hem door. Hij weet hoe hij zal reageren. Vooral op de miniaturen. Het mooiste zou hij de afbeelding vinden waarop *Seigneur de la Gruthuyse en Seigneur Ghistelle* op elkaar afstormen: het dekkleed van het paard van de één met zwarte kruisen in goud, met grijze kruisen in rood en van de ander met bruine banen en oranje. Beiden met helmen waaraan blauwe vederbossen; ramskoppen erboven op. IJzeren tralies als vizier zoals bij schermmaskers. Gouden leidsels, gouden stijgbeugels en halsters.

Maar het valt tegen.

Als hij het boek aan de jongen voorlegt, roept het kind het uit van bewondering bij het zien van de krioelende menigte aan kleuren in het strijdperk. Hij praat druk over het feest van blauw en rood, het goud op banieren en dekkleden. En ineens is het over.

“Vielen er wel eens gewonden bij zo’n toernooi?”

“Vaak wel.”

Ze praten over de bescherming van het *kuras* of *tonnelet*, de armbeschermingen, de opbouw van de helm. Toernooikleding lijkt op schermkleding.

“Ze hebben er alleen veel meer theater van gemaakt”, zegt Basilius.

“Natuurlijk was een ridder in het begin alleen maar een man die een paard had of zich die kon veroorloven, begrijp je dat? Maar waar het om ging was de landheer dienen in de oorlog. Om een ridderslag te krijgen moest de aanstaande ridder hard zijn, kunnen vechten en doden. In het toernooi werd er een spel van gemaakt.”

“Vielen er wel eens doden in een toernooi?”

“Dat kwam wel voor.”

“Maar het was niet de bedoeling?”

“Nee. Echt doden was aan de orde in de strijd. De oorlog voor het goede doel.”

“Zijn ridders dan moordenaars?”

Basilius zwijgt. Ze hebben samen laat gegeten, de zon is ondergegaan in een werveling van stofgoud. De schaal met de pasta die Basilius heeft gekookt, is opgeruimd. Boven het romige

dessert is de prettige rust van hun samenzijn te voelen geweest. Bij Basilius weegt het bewustzijn van zijn bescherming zo zwaar, dat hij zich heeft afgevraagd of hun beschutte wereld niet te klein is. Buiten zal kwade wind gieren, weerstand razen, ongeloof en kou verkillen. Ze worden belegerd. Om het ongeluk te weren heeft Basilius een fort gebouwd tegen het verdriet, misschien is hun vesting te klein.

“Ridders zijn geen moordenaars“, zegt hij zacht, “ze misleiden zichzelf, ze denken dat anderen hun geweldpleging waarderen. Omdat zij er voordeel van kunnen hebben. Als ze geen doel hebben, verzinnen ze er een. Dan verzinnen ze draken.”

Ik zet de computer uit. Het laatste licht voor de duisternis invalt. Opa en ik zitten samen in een onwerkelijke vertekening van zachte schaduwen. Een hecht verbond. Verdriet blijft er altijd, maar versluiert.

Basilius probeert de kracht van zijn arm uit op die van de jongen, die mager is, maar gespierd. Hij weerstaat de kracht van Basilius met gemak. Met zijn schermarm. Zo heeft hij de weerstand van zijn kleinzoon altijd gevoeld: ze zijn geen tegenstanders.

“Neem nou de kruisvaarders”, zeg ik.

Ik heb een nieuwe game gevonden. Ik kan er nog niet over vertellen.

“Kruisridders, tja. Peter de Kluizenaar. Dat was geen ridder, maar hij heeft echt bestaan”, zegt Basilius. Soms denk ik dat hij mijn gedachten lezen kan. Soms zit hij er helemaal naast.

“Het was een kleine, aan lager wal geraakte edelman, die op de oproep van paus Urbanus om een kruistocht te beginnen inging en eropuit trok om te moorden, omdat God het wilde: *Dieu le volt* schreeuwde hij.”

“God wil het?”

“De kluizenaar moet een kop hebben gehad als een fanatieke ezel. Hij reed ook op een ezel. Hij zag er dus lang zo vriendelijk niet uit als je zou denken. Hij was ook een legende.”

“Wat is er waar van? “

“Er zijn feiten en er zijn verhalen. Zelfs de feiten zijn niet altijd te bewijzen. Het is daarom dat de mensen altijd eerder de verhalen geloven dan de ware gebeurtenissen. Vaak ook zijn de feiten niet altijd op te sporen. De gaten tussen de vastgestelde daden worden dan opgevuld. Dat doet zelfs de journalistiek die er toch prat op gaat dat zij op zoek is naar het vinden van de waarheid. Het komt erop neer de mensheid een verhaal op te dienen dat zij als waar gebeurd kunnen aanvoelen.”

“Ik begrijp het niet. Iets is toch waar of niet waar?”

“Ik denk dat het zo eenvoudig niet is. We willen toch graag geloven wat ons goed uitkomt?” Peter de Kluizenaar was een leenman van Eustaas II, die de vader was van jouw Zwaanridder. Hij werd de leider van een ongeregelde kruistocht tegen de Islam. In 1096.”

“En hoe weten we dat zeker?”

“Daarover zijn geschreven bronnen.”

“Dan zal het wel waar zijn”.

Ik verstop me. Ik wil de feiten helemaal niet weten. Ik wil verder met mijn game. Naar een hoger level. In een game gebeurt alles zoals het gebeurt, het doet er niet toe of het werkelijk gebeurt.

De jongen opent zijn ogen. In zijn grijze, heldere blik, onder de gerekte bogen van zijn oogleden, verschijnt het verschrikte licht waar Basilius zo bang voor is. Dat zo intens en ver is dat Basilius er zichzelf in verliest. Later zal zijn pupil hem wel weer toelaten, hoopt hij. Hij moet wachten.

“Hoe heet het spel dat je speelt?” vraagt hij.

“Endeavour The Cruciate Saga.”

“Wat een moeilijke naam. Wat betekent het?”

Maar over de inhoud is het kind vaag. Dit is het moment dat Basilius besluit een Playstation 4 voor hem te kopen. Met de televisie als monitor zal Basilius het tweede leven van de jongen kunnen volgen. Hoewel hij het ook niet zeker weet.

7.

Ik moet boven de computer in slaap zijn gesukkeld. Basilius zal een Playstation 4 voor me kopen heeft hij beloofd.

De laatste vakantiedag brengen wij samen in alle rust door. Ik ben bang voor mijn nieuwe school, Basilius dat hij mij als kameraad zal verliezen. Ik ga bij mijn vertrouwde juf weg, een moederlijke vrouw met wie Basilius goed heeft kunnen opschieten.

Basilius weet niet waarom hij met een gevoel van melancholie is vervuld. Hij weet wel dat de wereld na het wegvallen van zijn moeder en grootmoeder voor de jongen op een te klein gebied is samengetrokken. Basilius weet ook dat het gebied rondom hem wijder zal moeten worden. En dat zijn kind uit zijn bescherming zal wegdrijven. De grootvader zal niet meer weten wat er in zijn kleinzoon leeft. De vraag is of de poort naar zijn gedachten door woorden nog wel kon worden opengemaakt. Tot nu toe kan hij alleen maar blij zijn dat zijn verhalen het hebben uitgehouden tegen de spelletjes. De spellen zijn geraffineerd geworden: ze geven een gemakkelijke ontsnapping. En een fascinerende werkelijkheid.

We wandelen langs het strand waar we, toen ik nog klein was, schelpen hebben gezocht. En kleine krabben. Met de metaaldetector zochten wij samen naar antieke munten. Om nooit iets anders te vinden dan een roestige vierkante spijker,

“Vast uit de zeventiende eeuw”, zei ik.

Net als toen eten we een pannenkoek. Surfers proberen te dansen op het oogverblindend zilver van het water.

Basilius wordt overvallen door een zo leeg en afgestorven gevoel, dat - alles voorbij, alles veranderd, alles aan de jeugd verloren- hij zijn eigen lichaam voelt als een verouderd, onstabiel ding, dat dobert. Altijd heeft hij zijn kleinkind van verdriet willen weghouden. Nu kan hij zelf niet meer tegen verlies op.

De invallende avond smijt handenvol goud over het water heen. Basilius weet niet waarom hij angst heeft voor de toekomst, terwijl hij niet eens durft te praten over die toekomst. Tevreden rolt de jongen zijn pannenkoek op, dat hoeft Basilius niet meer te doen. Net zo min als hij een gezicht met stroop zal moeten tekenen, een kuif van poedersuiker, een lachende of een pruilende mond. Of de pannenkoek snijden in gelijke opgerolde delen, waarvan er altijd twee stukken zullen blijven liggen. Voor Basilius. Neemt hij dat het kind kwalijk dat het geen kind meer kan zijn? Basilius voelt zijn ogen leeg trekken, hij moet er stompzinnig uitzien. Maar zijn kleinzoon glimlacht naar hem en zegt: “Je bent lief, opa.” Dat doet hij nog zonder moeite.

Dit is de verbeelding van de stad. Maar ik ga het huis uit voor de laatste keer. Ik rol mijn paard uit de garage en bestijg het langzaam.

“Nog één keer”, heb ik gezegd tegen Basilius die mij tegen zijn zin laat gaan. Hij weet dat ik niet kan doorgaan met het spel van heldendom en moed, dat zich nu oplost in schaduwen en kou, nu de avond valt. De warmte van de zomer smeult weg. Ik snuif de herfst uit de grond. Mijn paard steigert, hij is op een grote steen gestoten. In de ruiten kantelt koel licht. Ik ben gevallen. Mijn zwaard steekt ongemakkelijk tegen mijn zij. Het schild rolt voor mij uit en valt op de zwanenkant.

Dan zijn de jongens er. In slagorde om mij heen. Dreigend, de voeten even uiteen in het zand, voeten in baseballschoenen, broeken in bewuste kreukels gedraaid, te wijf. Onder de kappen van de hoodies ontbreken de ogen. Ik zie alleen hun kin, hard, meedogenloos glad.

“Hè, homo.”

Verward probeer ik mijn schild te pakken. Het wordt mij uit de hand getrap. Nog heb ik mijn zwaard, maar de helm is weggerold over het zand, de binnenkant van armzalig rubber gekanteld als een komieke schedel uit een fopwinkel. In de stelling. Ik hoor de stem van de schermmeester: rechtervoet dwars op je linker. Ik krabbel overeind om mij te verdedigen. Mijn schermarm van staal. Mijn stelling standvastig. Maar ik word van achteren onderuit gehaald door een vals knietje waar ik niet op heb gerekend. Ik val op mijn gezicht. In het stinkende zand. Als het slaan en schoppen begint, komt de pijn telkens als de inslag van een pijl. Zit ik in een game?

Ik wacht op het moment van de bloedrode explosie, een barstende bloem in mijn hoofd. Bij iedere trap hoop ik erop dat het zal gebeuren en dat ik zal wegzinken in een prettig niets. Ik probeer niet aan Basilius te denken. En zeker niet aan mijn moeder.

De jongen is voor de deur van zijn garage neergelegd met de gebroken stukken van zijn zwaard op zijn borst. Daarna is er aangebeld. Van de aanvallers geen spoor. Zijn schild is weg.

Basilius heeft hem hijgend van angst opgetild en hem de auto ingedragen. In het ziekenhuis zijn de wonden gehecht en verzorgd. De dienstdoende arts zou het slachtoffer graag een nacht in observatie hebben gehouden, maar Basilius wil hem thuis hebben. Hij wil zelf ook naar huis, met het kind bij zich, ook, omdat het ziekenhuis hem te dicht bij de herinnering houdt van toen Claudia daar in bed had gelegen.

“Hij mag naar huis”, heeft de geneesheer gezegd, “maar u moet hem wel de hele nacht om het uur wakker maken.”

Dat heeft Basilius beloofd.

“U doet toch zeker wel aangifte?”

Maar Basilius zegt dat hij daar met de jongen over moet praten. Hij zit nu aan het bed.

Zijn kleinzoon beweegt. Basilius buigt zich over hem heen en vraagt: “Ben je wakker, jongen?”

Hij antwoordt niet, zucht en draait zich om. Zijn gehavende gezicht vertrekt. De nacht verstrijkt. Basilius wacht. En praat. Hij weet niet of zijn stem het houden zal. Hij is schor, moe, bang.

Hij haalt zwaar adem. Verder is er geen geluid in de kamer waar Basilius bij het bed zit. De dag zal snel aanbreken. Met grijs, nog kwijnend licht, dat aarzelt tussen een frisse morgen en een verwelkte nacht. Basilius voelt zich brak en klam. Hij vraagt zich af of hij zonder stem aan de jongen kan vertellen, zoals hij vroeger had gedaan, toen het kind klein was en hij bijna sliep. Hij kijkt naar het jonge gezicht dat hij zo goed kent. Tot in iedere trek in de huid, die er nu geschonden uitziet. Hij moet waken over hem, maar hij zal niet in staat zijn hem voor onheil, vuil en willekeur te behoeden. Basilius moet ooit vertellen wat er in het leventje van het kind gebeurd is. Hij kan het toch niet blijven uitstellen? Hij zucht, vertrekt zijn mond en met droge lippen mompelt hij een bekentenis.

Zonder water te halen.

8.

Ik zit op de rand van mijn bed met mijn blote voeten naast elkaar op het tapijt. Het is dag geworden. De morgen smijt de kamer vol naakt, lijkkleurig licht.

“Drakendoder weet nog steeds niet wie zijn tegenstanders zijn. Hij kent ze niet.”

“Waar heb je het over?” vraagt Basilius bezorgd.

Ik leg hem de game uit. Voorzover ik hem begrijp.

“Het gaat over een groepje mensen dat zonder missie in een vreemd landschap zwerft. Zoeken ze een draak? Of een andere vijand? Je moet een karakter kiezen. En ik heb drakendoder. Het lijkt wel een droom”.

Basilius doet zijn ogen goed open en kijkt bezorgd. Hij komt op mij af en kust me op wangen en voorhoofd.

“Gaat het goed? Voorzichtig aan, hoor.”

Ik spring op.

“Ja. Ik wil weten of je er gelukkiger van wordt, als je de vijand wel kent.”

Basilius aarzelt.

“Misschien wel. Jij weet net zo goed als ik dat het niet een draak kan zijn. Of toch?”

Ik zak voorzichtig terug op het bed. Mijn ribben doen pijn.

“Maar”, vult Basilius langzaam aan, “dat is het voornaamste probleem niet. Zei je dat het spel Cruceate Saga heet? Het is een kruisvaardersspel. Misschien is de missie: Jeruzalem.”

“Jeruzalem? Net als de Zwaanridder?”

“Zijn het moordenaars? Nee, het zijn krijgers. Tenminste als je gelooft dat zij op weg zijn gegaan met een goed doel. Maar ja, dat dacht Bush ook toen hij Irak binnenviel. Je moet er goed over na denken. Godfried van Bouillon, jouw Zwaanridder, werd ervan beschuldigd dat hij alle moslims heeft afgeslacht, toen hij Jeruzalem veroverde. Als je dat spel wil spelen, moet je accepteren dat het doden erbij hoort. En niet het ombrengen van draken. Geen sprookjesdieren, maar mensen.”

“Toch een doodgewoon schietspelletje. Met ouderwetse wapens.”

“Ja.

9.

Uiteindelijk vormt zich toch een klas. Eerst zijn alle leerlingen, vormeloos uitdijend, schreeuwend en uitgelaten, in de aula bij elkaar geroepen. Toegesproken door een kale man met een bril.

“ Ik heb niets van hem verstaan. Ik heb de dreiging gevoeld van op elkaar losgelaten bijna volwassenen. Geen kinderen meer, maar toch met een onhandig lijf, dat niet kan omgaan met toenemende kracht. Met speelse gewoonten die aan het verdwijnen zijn.

Een rekkend, strekkend, bultend monster. Het onooglijke beest, de ledematen kalm van angst, is stilgevallen. Afzonderlijke wezens zijn niet te herkennen. Het monster heeft één kop, één muil waaruit gekrijs en scheldwoorden druipen. Ik ben bang.

Ik heb de neiging mijn hoofd tussen mijn schouders te trekken. Alsof ik mijn gehavende gezicht kan beschermen. Net als achter het vizier van een helm. Maar dat kan niet. Mijn geschonden gezicht is voor iedereen te zien. Hoewel niemand nog kijkt. Later zal ik moeten opvallen tussen de gave kinnen en voorhoofden. Met mijn schrammen en blauwe plekken. Gelukkig worden mijn wangen niet door puisten ontsierd. Ik hoor mijn naam en weet dat ik ben ingedeeld. En zo kom ik terecht in een klas, een kleinere groep bij een leraar die zich als mijn klassenleraar ontpopt.

“Joep Vertier”, zegt hij met een geschoolde stem. Maar hij zegt er meteen achteraan, dat hij er de voorkeur aan geeft met *mijnheer* te worden aangesproken. Later leer ik dat de jongens geen *mijnheer* en ook geen *Joep* zeggen, maar alleen aanroepen met *Hee*. Het is Basilius die mij heeft geleerd niet altijd te begroeten met een onverschillig *Hallo*. Anders zou ik nooit geweten hebben dat je ook op een andere manier kunt groeten.

Alles heb ik van Basilius geleerd. Er was een tijd dat ik dacht dat mijn grootvader een tovenaars was. En nog kan ik opgaan in wat hij zegt, werken zijn woorden als bezwerende formules: Basilius kan angst wegnemen alleen maar door te zeggen dat ik nergens bang voor hoeft te zijn. Maar Basilius zelf lijdt aan grote somberheid. Een donker verdriet dat ik nog niet kan verklaren. De dood van oma? De dood van mijn moeder? Ik zou zelf wel nieuwe toverformules willen verzinnen om het lijden van mijn grootvader op te lossen. Maar ik kan ze nog niet vinden. Ik schuif duistere gedachten van mij af. Ik heb voorlopig genoeg aan mijn nieuwe schooldag die ik alleen zal moeten zien door te komen. En ik moet gamen.

De klas is een monster. Een monster dat niet schreeuwt, maar ademt, zwaar rochelend ademt. Afwachtend, dreigend. Nog niet gevaarlijk, maar op het punt van aanval.

Het is een monster dat maar niet in geledingen uiteen wil vallen. Maar heel even gebeurt dat. Ik weet de naam van de jongen die - als vanzelf- naast mij is komen te zitten, nadat hij even met onderzoekende en brandend zwarte ogen over mijn gezicht is gegaan. Heel even, alsof hij iets herkent. Zijn het mijn blauwe plekken en schrammen? De jongen heet Hamid. Dat ontdek ik, als de klassenleraar om appel te houden één voor één de namen van mijn

klasgenoten opnoemt. De andere namen heb ik niet onthouden. Er zitten ook meisjes in mijn klas. Ik sluit ze even uit. Ik moet allereerst leren omgaan met de jongens.

Vertier somt op wat er de komende weken van hen verwacht zal worden. Voor ieder vak zullen zij zich moeten verplaatsen. Ze hebben geen vast lokaal. Dit is wel zijn klas, waar hij, Vertier, altijd les geeft, maar zij zullen daar maar vier keer per week een lesuur volgen, als zij Nederlands van hem krijgen. Ik moet er niet aan denken dat ik mij ieder uur van de dag door het geweld op de gangen zal moeten voortslepen. Ik heb zeven lange uren voor de boeg.

Hamid zegt niet veel. Eigenlijk zwijgt hij op een geheimzinnige manier. De luiken van zijn oogleden half gesloten over het ondoorgrondelijke zwart. Hij is tener gebouwd, heeft slanke handen met lange vingers. Zijn huid is gaaf en glanst. Ik vraag mij af of hij mijn vriend zal kunnen worden. Stiekem glijd ik met mijn vingers over mijn eigen gezicht. Ik heb de neiging om de vastzittende schrammen open te krabben.

Onder het eerste lesuur wordt er nog niet hard gewerkt. Joep Vertier vertelt op wat voor leuke school ze terecht zijn gekomen. Eén keer per jaar een groot schoolfeest. Eén keer per trimester een klassenfeest. In het eerste jaar wordt er natuurlijk nog geen alcohol geschonken. Maar later mocht dat vanzelfsprekend wel. Niet teveel, vanzelf niet, de school zou ze wel leren drinken.

Ik moet er niet aan denken. Van ieder feestje waar ik op de basisschool verplicht naartoe had gemoeten, heeft Basilius mij eerder op moeten halen, omdat ik mij ziek verveelde, misselijk werd van de saaie vrolijkheid. Afdgedwongen door luid voor hun lol uitkomende onderwijzers die meenden dat gezelligheid werd gestimuleerd door hard lawaai en denderende muziek, schokkerig en houderig dansen. Leuk, leuk, leuk. En dan met z'n allen op de telefoon.

Het is niet Basilius die mij deze opvatting heeft bezorgd, het zit in mijzelf. Ik die alle gedwongen gezelligheid wantrouw en massale pret aanvoel als geweld. Ik heb geen medelijden met mijzelf, ik voel mij goed bij mijn afwijkende smaak. Eens heb ik wel plezier aan een feest beleefd, toen ik compleet uitgedost als ridder heb kunnen gaan. Het ging om een zogenaamd *verkleedfeest*. Ik werd door iedereen om mijn outfit bewonderd.

Ik denk van mijzelf dat ik misschien wel een rare vogel ben. Als Vertier bij het aflezen van de namen bij mij is aangekomen en ik mijn hand heb opgestoken om te laten zien dat ik aanwezig ben, heeft de leraar gevraagd: "Wat heb jij met je gezicht gedaan?"

Even weet ik niet wat voor antwoord ik moet geven. Zou het mogelijk zijn dat één van de jongens uit mijn klas bij mijn nederlaag geweest is? Ik zwijg kort en dan valt mij in: "Ik heb met een draak gevochten."

Het lijkt mij een goed antwoord. Een antwoord waar Basilius om zou hebben moeten lachen. Het scheurend geluid van een uitjouwende lach als een bevrijding doorklieft het klaslokaal. Scheurt de wand van onnatuurlijke stilte die er is opgebouwd, nadat de leerlingen er zijn binnengestommeld. Het geluid joelt tegen de muren. Wat een oen. Wat een grapjas. Vertier lacht mee. Meesmuilend. Hij houdt niet van leerlingen die al meteen een grapje maken. Uit mijn ernst begrijpt hij dat ik meen wat ik zeg en hij capituleert.